

بررسی اثرات خشکسالی روی انجیر دیم و روش‌های نگهداری درختان

زارع، حمید، خلیل مبین و ابوالقاسم حسن‌پور

به ترتیب پژوهشگر ایستگاه تحقیقات انجیر استهبان فارس، سرپرست ایستگاه تحقیقات انجیر و معاون تحقیقات و آموزش سازمان جهاد کشاورزی فارس

کشت و پرورش انجیر در ایران به صورت بدون آبیاری می‌باشد. ایران با سطح کشت حدود ۴۰۰۰۰ هکتار و تولید حدود ۳۶۰۰۰ تن انجیر خشک به ترتیب مقام سوم و نهم جهان را از نظر زیر کشت و تولید انجیر دارد. استان فارس با سطح ۳۵۰۰۰ هکتار و شهرستان استهبان در این استان با سطح ۲۲۰۰۰ هکتار انجیر کاری مهم‌ترین استان و شهرستان تولید کننده انجیر ایران می‌باشد. به دلیل دیم بودن این گیاه، نزولات آسمانی نقش به‌سزایی در رشد و نمو آن دارد (در سالهای خشک به خصوص سالهای زراعی ۷۸-۷۹ و ۸۰-۷۹ کیفیت و کمیت انجیر به شدت تحت تأثیر خشکسالی قرار گرفت) در دو سال اخیر با بارندگی ۲۱۰ میلی‌متر اثرات خشکسالی شامل سبز نشدن (باز نشدن) جوانه‌ها در بهار، دیر باز شدن جوانه‌ها در اوایل فصل رشد، سوختگی جوانه‌ها و از بین رفتن آنها، سبز نشدن جوانه‌های زایشی و در نتیجه عدم تشکیل گل آذین و میوه، رشد بطئی برگ در طول فصل رشد، سوختگی حاشیه برگ و پیشروی به تمام سطح آن، ریزش برگ در طول فصل رشد، خزان زود هنگام برگ‌ها در آخر فصل رشد، رشد طولی و قطری کم شاخساره، خشکیدگی شاخساره، ریزش گل آذین، کاهش کیفیت میوه، زودرسی میوه، آفتاب سوختگی تنه و شکاف خوردن عمقی آن، سرمازدگی احتمالی درخت، گیرایی کم قلمه‌های تهیه شده از درختان تحت تنش خشکی برای

تکثیر، حمله آفات و طغیان آنها، مشکلات گرده افشانی و از بین رفتن تمام قسمت‌های درخت در پاره‌ای از باغات انجیر نمایان گشته که بی سابقه بوده است که بسیاری از این علائم، نشان دهنده سازگاری مناسب این درخت با شرایط کم آبی است.

به منظور نگهداری درختان و کاهش خسارت‌های ناشی از خشکسالی پیشنهادات زیر ارائه می‌گردد: هرس و جوان‌سازی درختان، شخم و کاهش رقابت‌های علف‌های هرز در جذب رطوبت خاک، استفاده از فرم‌های مقاوم رقم سبز انجیر و ارقام مقاوم انجیر به شرایط خشکسالی، مبارزه با آفات (به خصوص کنه انجیر)، سله شکنی پای درختان، ذخیره سازی نزولات آسمانی، آبیاری کمکی، تنظیم فاصله کاشت درختان و جلوگیری از آفتاب سوختگی تنه درخت.